

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Den Swenske
PATRIOTEN.

No. III.

Muadus vult decipi

Hac iter est

Virgilius.

SWEM är den nya Patrioten - - - ? Tälas
mod min Läsare; här näst skal du få weta.
Med tiden lärer jag och låta skära en Patriot
i träd och slättia til prydnad framman för mina
rapper; så snart nemligen som jag blir wiss på
hwad för mode på förtal för i år är wackrast. Men i dag
wilje wi tala om annat, som är mer at skämta med.
Herrar Trumslagare och Trumslagerstor! förlåten
mig at min Patriotiska istwer så snart griper an Er dag skyg-
ga konst. Det är ei något gement Trumslageri jag wil
tala om; Jag anfäktar intet det tappre bullret som plår-
sölja wära marcherande Hieltår; utan jag sträcker min
nådwisa penna til en högre och ädlare Konst. Nemligen:
Jag har ofta tänkt efter hwilken skulle wara then
nyttigaste wettenskapen och lättaste wägen til lycka och he-
der i werlden, och jag har ingen funnit almannare och
lyckligare än Trumslageriet. Dock hwad mine Landymän
angår, så wil jag lägga mig ut för dem på det högsta;
jag wil ensaldigt tro, och med högt liud förswara, at
det äro adlige dygder, mannamett och Idrotter, som giöra
skildnad på folk ibland of. Jag har ock skial der til; men
det seltet, som jag nu har at ydöra med, är en Trumsla-
geriff Nation med fattigdom, Ape = högärd och Butrel-

främert. Där är en människia ingen ting annat, än en
mechanisk distiller-panna med en trumma uti; eller en
lefwande Trumslagare-machin med allt tillbehör både af
Trumma och Trumman. Du får taga dig undan min
Läsare om du wilt; intet har jag lutt at göra någon til
Trumslagare; men om du är, så fyll intet mig derföre.
Jag har märkt, at man får tala så illa om menfliga na-
turen i gemen som man wilt; ingen i synnerhet förtryter der
på. Man finner altid en konst at taga sig undan; Sådä-
na tilwitelser komma allenast skumet och dräggen af Men-
niskio-Släktet til. Ja må då så tala så illa mig lystet om
Trumslageriet; hwilket åtminstone bör mindre wara släkt
med en Människia än den allmänna wår natur.

Werlden wilt med all makt blifwa bedragen; och den
som bland så många Trumslagare ensammen intet wilt wa-
ra wäderstind; han är ett heterogenium som snart utsku-
mas; Jag wilt förklara saken: wår natur utspännes af en
sott högskärd, som gemenligen drifwer hela urwårket; wi
wiltje wara mycket; och efter wara intet råcker til, så måste
wi hielpa oss med synas. Om du skulle wisa dig för andra
rätt sådär som du urwårtes är; med alla de swagheter och
swalg; som du nu smetar öfwer; Käre, hwen wilt lida dig?
Folket wilt med något blifwa roat; man måste slå på Trum-
ma för dem; om man skal så gå i fred tit man ärnar. Se-
dan: det är mycket som skal göras i werlden, och efter wi in-
tet äga sticket nog til wår lät, så måste wi stafs wa
med Trumslagare-handgrip. Hwen wilt förtro sin hälsa
och lif åt Doct. Storax, om man wiste hur u wäderfull och
illa sammanhängande hans ordrika kundskap är? Det är
wål at wi i wår ouglighet äre så fattes; och wanan har
så förnödt wåra ögon; at wi näppligen höra det bästa
Trumslagar-dumbret; Eljes skulle wi hafwa allt för mycket
at stannas före och i många saker wara allt för timide;
men nu hielpe wi oss framt och äre nöjde i sinnet, fast än wi
ofta håldre t. e. löpa ohälsa för Ducater än hälsa för rum-

flykten; hållbrege Rikets aler åt en at han måtte bedraga of,
än hållbrat åt en annan, nat har må säga of sanningen.
Bidare: den hetlige ambitionen rider byggen af wår för-
måga; och när hon går matt, som en Uplands Skogs-häst
om wåren, huru skal man då komma fort? Man måste
kaffa sig en Trumma; det är yttersta medlet; och efter
hwar behöfwer sin Trumma sielf, så måste man lita på det
naturliga snillet, sipa wäder och kulra bäst man kan.
Men hwarken står lyckan alla lika bi, eller hinna alla
till lika perfection. En hinne bli Riks-Drumslagare; En
Stats-Drumslagare, en annan Regements-Drumslaga-
re, en annan bär a By-Drumslagare.
En står så at det duntrar kring halwa werlden, en
annan hörs knapt utom dören; en nödgas se sin lärda trum-
mas baller föder as i wädrer mellan fyra Skohlwäggar, en
annan hinne wäcka up ett klingande echo i de förnämsta
Rikets Hus, Slott, Kyrkor, Rådhus ic. Det är och åt
Riksdåd på Trummar, Silfwär, Messing, Järn, Trä, ic.
Alli är o ei lika högt spände; men alle komma därt öfwer-
ens, at de gifwa ett tonat baller efter som den konstige handen
färer wiannan. Men öfwer hufwud, ju tillräckligare ämne
af wådrig högfärd? ju konstigare Drumslageri; fast än
alligeer, uthet den ena står på Trumma om den andra, ofta
upfylla hwar i konsten fetar.
Mången står i bänder Trumstinet, trumlar sig på
dåthuset ut landet i fängelse. Men derföre säger jag med
frit, nat Handwärdket fordrar sin stora konst. Naturen
och lyckan måste först ha gifwit godt ämbne til Trumma,
man måste weta wälja den arten af Drumslageri som man
är fallen til; Ty, du måste weta, at denna konsten sträcker
sig så wida, som all menstlig kundskap, wårp och funder.
Somliga kunna blifwa Stats-Drumslagare, somliga
Theologiska, somlige Philosophiske, somlige Oeconomiske,
somlige Philologiske, somlige Catholiske, somlige bär a ge-
mene Drumslagare. Dock hjälper det mycket em tidene äro
gode och liten trångsel i Skräet. C 2. Wi

Widare kommer det an på goda Trumppinnor, man
kan trumla för Bönder med en tåmlig tiöck åsenfot, men
iätet så allestädes. Sådana pinnar swars swas af Latin,
Fransöfka, Grekiska &c. eller af ett bel esprit, eller en Arith-
metica eller en annan Låda utur Lärdoms-Cabinettet, eller
en afplockning af Lankiffens Bibel eller en Postilla, eller
ett Förordnings-Register, eller en nåswis pennna, eller en
begrundelig mine, eller ett cirklat galanterie &c. &c. alt som
Trumslageriet skal blifwa til. Men, ett ganska allmänt
Trumppinn-Utne är det, som Dansmästare, Skräddare
och dylika laga til. t. e. Nu måste jag kläpa mig ett dusin
klädningar eller något, at låta stämpa i förrad til des det
nya snåswa mödet kommer ut. Wi ha, min jan, stor
raison, min Läsare, at twara måne om, huru wi kunna brin-
ga Konsten at kläda oss til högsta finesse. Jag har sedt, hu-
ru en klädning har förbytt en Pedant til Petitemaitre, en
Philosoph til en Jungfru-Bilt; Dock fördenst, en Menne-
ska, efter sin Definition, kan wäl kläda alla 4. dessa Kall
och Ambeten på en gång. Kläderna året, som wi wörde,
som wi tilbäde, kysse, sättte i högstatet, promovere til, tien-
ster, berömmne &c. &c. och personen har ofta liten del däri. t. e.
Här är en anseelig präktigt klädder Man, han får slå på
Trumma så mycket han vill; Utlåringar stå omkring ho-
nom och fånga det utgående surrande wärdet med slitiga och
ödmiska trättar, och säga det in med öppen och förundran-
de mun i en Trumma full med läckert hepp. Alt är wähl,
makalöst, oförligneligt, som han gör, ända in til den min-
sta åtbörd och rörelse, Kläd nu af den dröplige mannen,
lemna honom alt det andra qwar, Kläderna förutan; slapp
honom på Ribbarhustoraet. Klokan 12, hwad skulle du se-
dan tycka om hans Svats-sleg ten Balsmars-tröja eller sud-
dig skinnpels, hans nådiga mine i en mångfalds bls mössa;
hans arwiska dans-pas i ett par södriga strumpor, hans
artigheter mot Fruentimrier med förneett armboga, hans
orakel och diuysinnigheter utur en illa omklädd hals, och så
bort at mera.

Anteligen så kommer det vel an på at weta sticket til rø-
ra Trumman, wi tid och tilfalle; Ingen måste wåra til-
stades, som förstår Konsten; Man måste hålla jänman med
slagen; Ingen måste så kolsa in uti Trumman, man måste
stå wacker 2c. ellies går det, som det gick med Herr Typso,
hwiilken trängde all sin Grefiska utur Trumman opp i Kin-
benen på en gång, och dermed blef det alt.

O! du ädla konst! taet wære den, som för si hitte på dig!
Ellies wære wi aldrig så förnåme, så lärde, så förständig, så
sticketige, som nu. Ellies hade Fröken Smink aldrig en så hög
skönhet eller en så tappert försåltad kyskhet. Men, mån och
Fruentimmer förlussa sig med så gement tidsfördrif? Tyh!
Jag wil hwiilka dig i drat Min L. d. t. är mycket denna tiden,
som är gemenare än det, som gement heter. T. e. Mad. La Sa-
ge, den incommode sticket-plågan, hon trunlar och bekläder
sina förnötta behagligheter med en älderstegen och präktig
kyskhet.

Jag lastar intet de dygdiga af det wackra Riknet,
mera än rättfinta och oförklädda Mån i Riket, som med
sin rena ärlighet och solide förstånd döda sina illwillinga la-
stare; Jag wet hwar de finnes, och Gud ske lof! wi behöf-
wa ännu intet förskrifwa dem ut ifrån. Jag känner och nå-
gra Fruentimmer, hwiilkas osminkade dygd och fullkomlig-
het i sina slögder äger all min wördnad; Men olyckan råf-
nar jag det til, at jag ei råfat många af det slaget. Dock,
hwar wil jag skrifwa så ädla sinne is beröm, medan jag sö-
lar min penna i blodet af ett skawligt charlatan-rie? Jag
wil sluta med en Saga, som heter: Sagan em Trumman;
har du hört henne förr, så kan du låta blifwa at låsa hen-
ne här.

Det war en gång en gammal Kätting, på sitt wis he-
derlig och wäl mäende Gunna nog. Hon hade åker och ång,
skog och fiske, smidia och båt, hus och gård på egen grund, och
bodde långt ifrån allmänna wägen. Gunman ätte och män-
ga söner och döttrar; hiertans wackra barn. Subben deras

fader hade varit en alfwarsant och hård man, som hållit både polkar och flickor ideligen til arbets; Derföre wore de alle färdige, oförtrutne och ärlige, fastän något bondaktige och plumpe. Deras kläder wore gemena, af skin, wallmar och hemwäfwit tog. De hatade trämmande skås; och ästundade intet mera, än de hade; de älskade hwarannan inbördes, men wore hårdlektne emot sina fiender. Alla i den byn lefde naturligen, och stötte intet om, at synas hwarcken andre eller bättre än de wore. Subben dog; de sörgde och wiste ännu litet af amat, än at lefwa som de wore upfödde. Men gumman war af kärlek flat emot sina barn, särdeles den äldste, som redan war en tämlig Snygel. Det säges, at wid den tiden när modren bar honom, har hon undrat på en ränna; och derföre war den gode Måns alltid måst storlätig och minst sal. Subben til nöjes. Denne begynte nu wilja bli stor och regera öfwer de andra; han ledsnade wid det tråblaktiga husestwertet; tog penningar af gumman och reste sin väg. En liten tid der efter kom han hem med en gran hustru och några sludsjande kamrater; då fick gumman gästet til bys. Måns hade särdeles förwärfwat sig en kostelig klenod, som wi kalla trumma. Då war ingen likhet mellan honom och de andra Snykonen mera, än de aldrig varit släktum. Måns fick ingen källa honom längre, utan Seigneur Chevalier Le Grand; Han måste ha alt det han påckte på; där igenom blef hans lust omättelig; Han och hans fru begynte stilsa godt och ondt, sant och falskt, wackerert och snytt, denna om ägon, öron, händer, kläder och mat efter Fransyska klimatet, efter dagar, tider och åhr. The sogo at sina dumma Snykon, som ännu hade af syn smal, förnußt och känsl någon likhet qwar. Men det drögde intet länge för än lusten at lyda och arbeta förgeet dem allesammans, och alla wille blifwa lika den äldste. The öfwertalte modren, at lägga an snyttningar och calquette mössa. En tid långt kom hon wäl ihog Subbens trogna Sdermaningar, som han gaf på försängen; med det gick om sidder dermed som det plå gå med Embets = ederne
ibland

ibland; första betan snallast snart; Och sedan war Gummian sålden
och ingen war at hålla ihop hushållet mera; den ena dör-gripen gick
ut efter den andra til plågingar och gramlåt. The fremmande Stude-
sarne bragte hela Barnhopen til en skadelig Trumme-lust. Både Flic-
kor och Gåsar gnalde ouphörligen på Modren efter Trummor; de
kunde intet tåla at Måns skulle ensam wara stor med sin; och wände
intet åter förän de singe löpa hwar sin trumma af främlingarne. Och
då skal du tro at det blef ett fastligt trumlånda utaf! Gummian blef
rolad och huset grant, men lättian och öfwerflödet förderfwade gården
och jorden. De köpte hus långwäga ifrån; sålde sin sådes-råg för
caffee; lemnade egendomen i främmandes händer och förnötte dagen
mid trumman och lekfäker. Arrendet för gården begynte intet råka
til at underhålla Trumman och köpa lekfäker. Men det war omöj-
ligt blifwa dem förutan; Ly måste de blifwa gäld-skuldige och såde
at de främmande, som hofwo sig upp til Husbönder, och snäste dem,
som wille lemna Trumman: Det war ett försärligt buller! Gocklerj
och lekfäker på händer, hufwud, ben och hela kroppen och trumman där
under; så gick det dag ut och dag in. De påkade sig illa der til i for-
stone, men på slutet öfwerwant wanan naturen. Flicorna skändes
för Spinräck, Wäffstöl, Kofgryta, Wisshus; de kunde änteligen ta-
la ett ord om hushållet som en bagatelle, men trof den som lågger han-
den mid. Detta tiente ei heller at entretenera Cavaillerer med; de
wille intet wara pigor på gamla årliga moders målet; ei heller Jung-
frur, utan Mademoiseller och Damer; ja, det led eklångt förän man
i stället för Lisbet och Malin fick höra Fröken Lisette och Fröken
Magdelon. Solen seck intet skina på dem mera. Gröna åter smas-
lade ei längre än på winter tablet; ingen mat och ingen gramlåt stod
deras ädla personer an som icke kostade halfwa gård; Arrender. Man
såg bel esprit och gwid bet-eld i egonen hwälfwa omkring på sin hals;
som en hårsvil på sin fot; the lärde badinera, corrigera, moquera,
raillera, entretenera, coëstera, coqvettera, &c. Tre drängar
måste fara i tre ätillige Provincier at hämta hwar frukost. Flicor-
ne woro sköna af naturen, men de gjorde sin skönhet löjelig ta the sol-
te relevera honom med lånter pierhet och främmande läckerhet. The
främmande som smygt sig inn såsom frtare, begynte le at dem, men de
ras Cavaillerska Bröder nödgades dansa efter deras pipa. Lasse den
andra Sonen i ordningen, såt falla sig Doct. Laurentius, och war
ganska stält der han gick med trumman; han slog forte, allegro, spic-

eo, han som de andre; dock måst piano, men mente intetthes mildare; Han lärde sager af Främlingarne om böcker och meningar; Han diskutade ord och tuktade sina Bröder om de ei wille tala som han eller forundra sig öfwer det wiga och diuppsinniga trumslageriet; han talte med half mun och sade at han hade mycket innom Trum, Skinet. Nu skulle jag och tala om Pelle, som lät kalla sig Monsieur Pierre, Krist som blef Don Rodrigo, och de andra Jan, Nisse, Olle, &c. men sagan blir för lång, jag måste säga slutet:

När alt war borta och de begynte tänna at Trumslageri war ingen magfylla; så kom en träta upp emellan Systonen; den ena skulde den andra för orsaken til oredan, och ingen wiste huru de skulle säga igen Gården. Gumman stackar ynk ar jag måst, som ofra nödgades taga biten ifrån munnen. Omföder blef denne släkten kring spridd i all land; och deraf kommer, at man och allestädes finner några Trumslagare; och där med är min saga all.

Nu får du döma stels M. L. om Sverige har blifwit lottlösst eller intet? Ut minstone tycker jag, at någre ibland oss äro särdeles salne til Trumslageri; Somlige til ett Andeligt. Med hängande hufwud, blefer hy, magra knotar, ständige exclamationer, otidiga exhortationer, &c.

Somliga synes bära Trummarutan på; Somliga tyckes ha handlager hwar gång de röra sig; och det blir intet annat än somlige och somlige så långt jag wil skrifwa. Med ett ord: Lärde och blarde, män och qwinnor, förnåma och gemena, lekter och klerkar, och jag hade så när jagt: Helige och ohelige, ha sina Trumslagare ibland sig. Jag har ledt hwnita och lena fingrar slå så lufwa slag på sin lilla Trumma, som det varit en luta; jag har hört en Soldat Trumma en gammal Påiska, en Köpman en Allemand, en Scots-Man en folie d' espagne, en Doctor en bourse, och om hwar skulle hwar gång han skär i wårten, ha en som rörde Trumman bakom, hwar skulle wi då så höra op dronen? i Kyrkor, Academier, Stenhus, Sällskap &c &c dock, det är intet Patriot-synke at uptråda dessa maximer; Trummen då i fred gode Herrar och Fruer, om I intet wiljen låtat; men dock så at I hwarken skaden eller skammen ut Eder. Di meliora!

—————
G E D E R H O L M,

Tryckt hos FRANTZ PHILIPP PAULSSEN. År 1735.

